VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

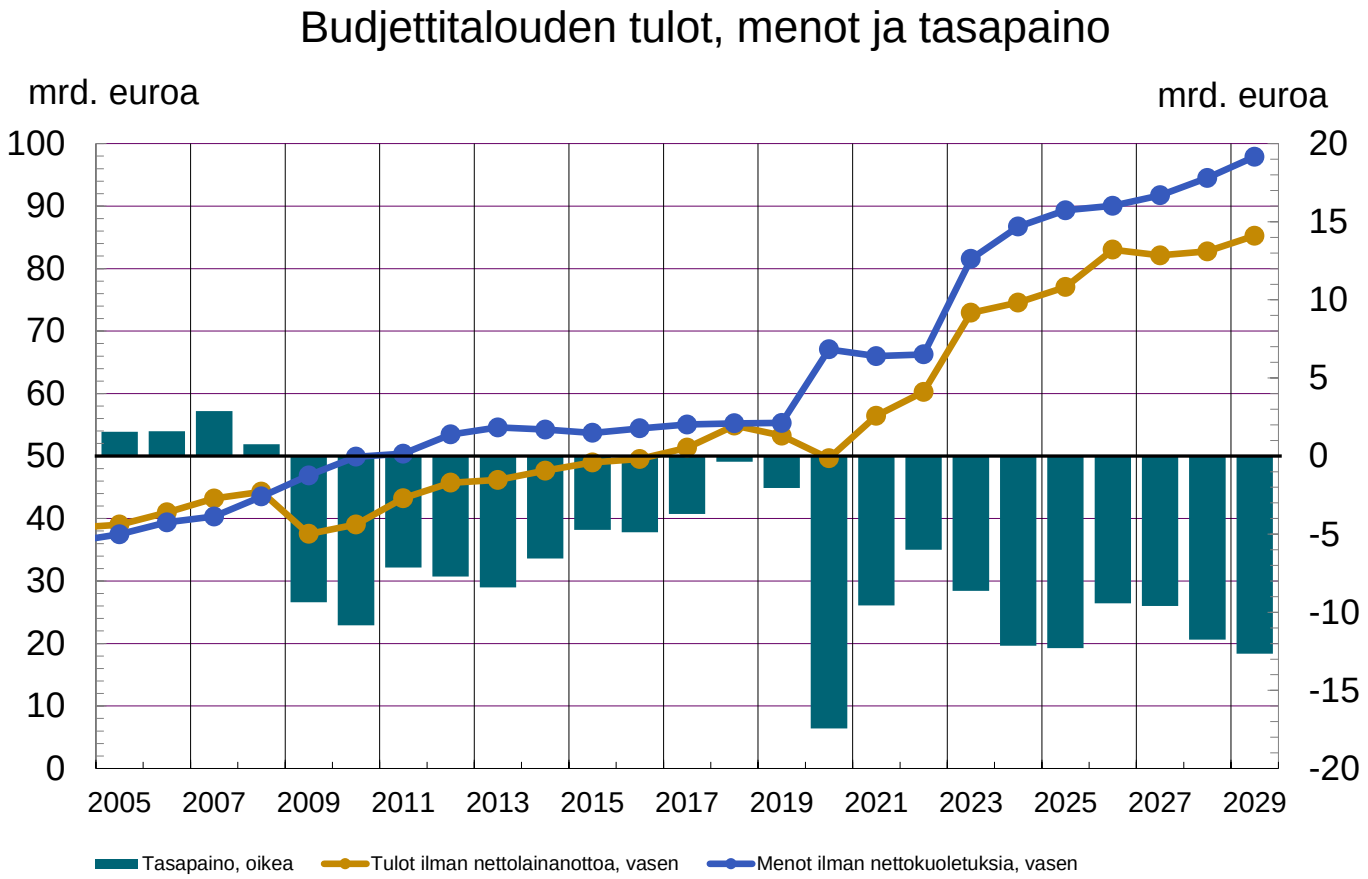
JTS 2026-2029 - poimintoja OKM:n hallinnonalalta

SIVISTYSVALIOKUNTA
2.5.2025

Valtion talouden menot, tulot ja tasapaino

- Vuonna 2026 budjettitalouden menojen arvioidaan olevan n. 90,0 mrd. euroa, joka on n. 0,8 mrd. euroa enemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.
  - Kasvua selittävät etenkin lakisääteiset ja sopimusperusteiset indeksitarkistukset. Toisaalta menoja vähentävät hallituksen linjaamat uudistukset ja menosäästöt.
  - Vuonna 2029 budjettitalouden menojen arvioidaan nousevan 92,1 mrd. euroon vuoden 2026 hintatasossa. Määrärahatarvetta lisää erityisesti puolustusmenojen kasvu, mutta myös korkomenojen nousu.
- Budjettitalouden tulojen arvioidaan olevan 83,0 mrd. euroa v. 2026 ja 85,2 mrd. euroa v. 2029, josta verotulojen osuuden arvioidaan olevan 76,6 mrd. euroa. Verotulot kasvavat keskimäärin 3,2 % vuodessa.

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Vuoden 2026 tasapainosta on poistettu Valtion asuntorahastosta tehtävä kertaluonteinen 2,4 mrd. euron tuloutus.
Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi jäyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
Lähde: Valtiovarainministeriö 23.4.2025

Tasapaino (mrd. euroa):

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (LTA I): -12,3

2026 (JTS): -9,4 (-7,0)

2027 (JTS): -9,6

2028 (JTS): -11,8

2029 (JTS): -12,6

Puoliväliriihen kasvutoimet ja niiden rahoitus

- Hallitus päätti kasvutoimista, mm.:
  - Työn verotusta kevennetään noin miljardilla eurolla ja yhteisöverokanta alennetaan 18 prosenttiin
- Kasvutoimia rahoitetaan menosäästöillä ja veronkorotuksilla
  - Säästöt vähentävät budjettitalouden menoja n. 0,3 mrd. euroa vuodessa vuodesta 2026 alkaen
- Menosäästöjen kohdennus mm.:
  - Valtionhallintoon kohdistuva säästö 130 milj. euroa (tuottavuutta lisätään mm. digitalisaatiota ja tekoälyä hyödyntämällä, normeja ja prosesseja keventämällä ja tehtäviä vähentämällä)
  - Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin noin 2 prosentin eli 75 milj. euron säästö
  - Korkeakoulujen perusrahoitusta ja valtion rahoitusta kirkon yht.kunnallisiin tehtäviin vähennetään

Valtionavustussäästöjen kohdennus

- Aiemmin linjattua OKM:n hallinnonalan valtionavustussäästöä on lievennetty 10 milj. eurolla 65 milj. euroon ja kohdennettu seuraavasti:
  - Yliopistojen valtionrahoitus -35,8 milj. euroa
  - Ammattikorkeakoulujen rahoitus -16,9 milj. euroa
  - Kuntien aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitus -7 milj. euroa ja toiminnan enimmäismaksujen korotus vastaavasti
  - Liikuntapaikkarakentamisen investointiavustukset -2,4 milj. euroa
  - Kulttuuritilojen investointiavustukset -1,6 milj. euroa
  - Jatkuvan oppimisen kehittäminen -1,3 milj. euroa.
- Toimintameno- ja tuottavuussäästöä kohdentamatta vielä 3,6 milj. euroa v. 2026 ja 5,1 milj. euroa v. 2027 -> TAE 2026 -valmistelu

Hallinto, kirkollisasiat, hallinnonalan yht. menot

- Yleisten kielitutkintojen järjestelmän kehittäminen OPH, 2,2 milj. euroa v. 2026
- Lukutaito-ohjelma 1,25 milj. euroa/v (TA 2025)
- Uudistuvan ja laajenevan Kansallismuseon toimintaan n. 2,7 milj. euroa v. 2026 ja 2,0 milj. euroa v. 2027 sekä 1,0 milj. euroa pysyvästi vuodesta 2028 alkaen
- Osana sopeutustoimia valtion rahoitus ev-lut kirkon yhteiskunnallisiin tehtäviin ja avustukset uskonnolliseen toimintaan -20 milj. euroa. Lisäksi kertaluonteisesti -10 milj. euroa v. 2026-2027. Taustalla valtion verotoimenpiteistä aiheutunut kirkollisveron tuoton kasvu.

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus

- Valmistavan opetuksen jatkaminen tarvittaessa 2 vuoteen, 13,8 milj. euroa/v
- Valmistavan opetuksen volyymiin 63 milj. euron lisäys vuodelle 2026 vuoden 2024 toteutuman perusteella
- Varhaiskasvatuksen täydennyskoulutusmalli C6-kaupunkien kanssa, 6 milj. euroa/v (TA 2025)

Taide ja kulttuuri

- Arvonlisäverokannan nostosta aiheutuva lainauskorvauksen lisämääräraha 530 000 euroa/v (TA 2025)

Liikunta ja nuorisotyö

- Ylimääräisen urheilijaeläkkeen määrärahaan 100 000 euron pysyvä tasokorotus, jolla mahdollistetaan eläke kaikille kriteerit täyttäville.

Toinen aste ja korkeakoulutus

- Ammatillisessa ja lukiokoulutuksessa otetaan käyttöön lukukausimaksut EU/ETA-maiden ulkopuolisille opiskelijoille
  - Säästö ammatillisessa koulutuksessa 10 milj. euroa v. 2026 ja 15 milj. euroa vuodesta 2027 lukien
  - Säästö lukiokoulutuksessa 2 milj. euroa v. 2026 ja 3 milj. euroa vuodesta 2027 lukien

- Korkeakoulujen aloituspaikkamäärän lisäämiseen 3,8 milj. euron pysyvä lisäys vuodesta 2026 lähtien
- Osana kevään 2025 lisätoimien kokonaisuutta korkeakoulujen perusrahoitusta vähennetään 30 milj. eurolla v. 2026, 20 milj. eurolla v. 2027 ja 15 milj. eurolla vuodesta 2028 alkaen

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoitus

T&K-rahoituksen kokonaisuus JTS2026-2029

- Julkisen talouden suunnitelma sisältää vuodelle 2026 yhteensä lähes 3,2 mrd. euron ja vuodelle 2027 yhteensä runsaan 3,4 mrd. euron panostukset T&K-toimintaan.
- Hallitus on jo aiemmin päättänyt merkittävistä T&K-rahoituksen kohdennuksista tuleville vuosille. Merkittävimmät rahoituksen lisäykset kohdentuvat yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen.
  - Business Finlandin T&K-toimintaan kohdennettu valtuus nousee vuoteen 2025 verrattuna yli 100 milj. eurolla v. 2026 yhteensä n. 735 milj. euroon ja edelleen n. 890 milj. euroon v. 2027
  - Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus nousee 527 milj. euroon v. 2026 ja edelleen 587 milj. euroon v. 2027
  - LUMI-AI –supertietokoneeseen varattu yhteensä 250 milj. euroa v. 2025–2028

Uudet T&K-rahoituksen kohdennukset

Kohdennus	2026	2027	2028	2029
Pysyvät rahoituksen korotukset (milj. euroa)				
Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan, tutkimuksen vahvistaminen	20	39	39	39
Valtionrahoitus ammattikorkeakoulujen toimintaan, T&K-toiminnan vahvistaminen	10	15	15	15
CSC, suurteholaskennan ekosysteemin käytön monipuolistaminen ja kyvykkyyksien vahvistaminen	8	10	10	10
Euroopan avaruusjärjestön (ESA) vapaaehtoiset ohjelmamaksut (valtuus)	7	20	20	20
EU-hankkeiden kansallinen vastinrahoitus tutkimus- ja kehittämistoimintaan		5	5	5
Puolustusministeriön toimintamenot, MATINE-tutkimusrahoitus	1	1	1	1
Puolustusvoimien tutkimusohjelma	2	2	2	2
VTT, ydinenergiatutkimuksen laboratorioiden toimintaedellytysten varmistamiseen	2,8	2,8	2,8	2,8
Ennallistamisen tutkimus (Luke ja Syke)	2	2	2	2
Määräaikainen rahoitus (milj. euroa)				
GTK MinTecin koetehdaskokonaisuuden tutkimusinfrastruktuuri, 2. vaihe (valtuus)		37		
Elinvoimakeskukset, pk-yritysten T&K-toiminnan vahvistaminen (valtuus)	8	15	7	
Luontotyyppi- ja ekosysteemitiedon uusien kustannustehokkaiden menetelmien kehittäminen (Luke ja Syke)	2	2		
Suomen Akatemia: Hyvinvointialueiden T&K-toiminnan vahvistaminen (kliininen tutkimus), (valtuus)		8		
Yhteensä (milj. euroa)	**62,8**	**158,8**	**103,8**	**96,8**

Vaalikauden T&K-rahoituksen lisäykset verrattuna tekniseen kehykseen (ml. JTS2026-2029)

Pysyvät korotukset (milj. euroa)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Business Finland, valtuus	102	196	311	471	471	471	471
Suomen Akatemia, valtuus	55	100	112	180	172	172	172
Korkeakoulut, T&K-toiminnan rahoitus	0	0	30	54	54	54	54
EU-vastinrahoitus	35	50	55	65	65	65	65
VTR-rahoitus (STM)	5	10	10	10	10	10	10
CSC, suurteholaskennan turvaaminen	0	0	8	10	10	10	10
ESA, vapaaehtoiset ohjelmamaksut	0	0	7	20	20	20	20
Muut pysyvät korotukset	0	4	12	12	12	12	12
Yhteensä	**197**	**360**	**545**	**822**	**814**	**814**	**814**
Määräaikainen rahoitus (milj. euroa)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Tohtoripilotti	40	86	86	50	0	0	0
VTT-tutkimusinfra	10	38	72	33	0	0	0
LUMI:n korvaaminen	0	50	75	75	50	0	0
Tutkimuslaitosten post doc –ohjelma	0	5	13	13	8	0	0
GTK MinTec, tutkimusinfra	0	18	0	37	0	0	0
Elinvoimakeskukset, pk-yritysten T&K-toiminnan vahvistaminen (valtuus)	0	0	8	15	7	0	0
Muu määräaikainen rahoitus	17	19	6	2	0	0	0
Yhteensä	**67**	**216**	**261**	**225**	**65**	**0**	**0**
Kaikki yhteensä (milj. euroa)	**264**	**576**	**805**	**1047**	**879**	**814**	**814**

Tulevien vuosien lisäykset

- Lain mukaan valtion rahoituksen määrän tulee olla 1,2 % suhteessa BKT:hen v. 2030 mennessä
  - T&K-rahoituksen ura tarkistetaan vaalikauden taitteessa teknisessä kehyksessä keväällä 2027 (ja syksyllä 2027), vuosien 2028-2030 euromääräinen korotustarve voi elää tässä yhteydessä
- Kaikkia rahoituslain mukaisia lisäyksiä vuosille 2026—2029 ei kohdenneta tässä julkisen talouden suunnitelmassa, lisäpäätöksiin varaudutaan kehysvarauksella
  - Lisäpäätöksiä vuosien 2026—2027 T&K-rahoituksen kohdentamisesta tehdään myöhemmin
  - JTS2026-2029 sisältää vähennyksiä korkeakoulujen perusrahoitukseen vuodesta 2026 lähtien. Korkeakoulujen rahoituksesta laskennallinen osuus sisältyy valtion T&K-rahoituksen kokonaisuuteen. Vähennysten vaikutus huomioidaan laskelmissa vuoden 2026 talousarvion valmistelun yhteydessä.

	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Rahoituslain mukainen taso, mrd.euroa	2,6	2,9	3,2	3,5	3,8	4,0	4,3